

9. The American Standard Version (Old and New Testaments) [Electronic resource]. – 1901. – Mode of access : [http://www.biblegateway.com/versions/American-Standard-Version-ASV Bible/#booklist-htm](http://www.biblegateway.com/versions/American-Standard-Version-ASV-Bible/#booklist-htm), free
10. The English Standard Version. – NY. : Oxford University Press, 2009. – 1360 p.
11. The Holy Bible. (The Old and New Testaments). – Colorado Springs. : International Bible Society, 2005 – 864 p.

Сабадаш Юлія. Особенности вербалізації зовнішніх характеристик людини в англійськомовних версіях Біблії. В статті розглядаються особенности вербалізації зовнішніх характеристик людини в англійськомовних текстах Біблії. Діахронічний аналіз сакральних текстів розкриває культурно марковану конотацію вербалізацій, що пояснюється змінами в лінгвокультурній середі. Дана загальна семантична оцінка диференціацій одиниць мови, репрезентуючих зовнішні фізичні характеристики людини в біблійських текстах різних епох. Приводиться порівняльний аналіз лексико-семантичних субституцій як лінгвокультурозміслюючих, відображаючих еволюцію представлень про людину в процесі історичного розвитку соціуму. В статті визначені лінгвальні фактори, викликаючі необхідність субституцій в більш пізніх версіях Біблії, серед яких домінує внутрішня еволюція мовних знаків. Демократизація викладу текстів, політична коректність і фемінізм, являючіся екстралінгвальними факторами, також вимагають множини заміни в англійськомовних текстах Священного Писання.

Ключові слова: вербалізація, мовна одиниця, лінгвокультура, лінгвальні фактори, екстралінгвальні фактори, тексти Біблії.

Sabadash Yuliya. Linguistic Means of Appearance Representation in the English Bible Texts. The article attempts to represent the peculiarities of the person's appearance in the English Bible texts. The diachronic analysis of the sacral texts reveals cultural connotation of the language units with respect to linguocultural changes. The article deals with the general semantic analysis of the language differentiations representing human physical appearance in the English Bible texts of various periods. The substitutions of the lexical units are compared and explained through the linguocultural prism. These substitutions reflect the evolution of a person along with the historical development of human society. The author investigates linguistic factors requiring the changes in the later versions of the Bible among which the evolution of the meaning prevails. Democratization and simplification of the textual content, political correctness of the modern society and feminism are the dominating extralinguistic factors which also demand a range of substitutions in the Holy texts.

Key words: instantiation, language unit, linguocultural, linguistic factor, extralinguistic factors, the Bible texts.

Стаття надійшла до редколегії
18.03.2013 р.

УДК 811.111'373.7

Крістіна Савчук

Відображення картини світу у фразеології американського варіанта англійської мови

У статті зроблено спробу сформулювати сучасне уявлення про США та американців крізь призму фразеологічного фонду американського варіанта англійської мови, оскільки саме фразеологізми є носіями соціально-культурного досвіду певної нації. Подано цілісний огляд американського суспільства, історії, економіки, політики, засобів масової інформації та культури за допомогою фразеологічного складу мови як головного носія культури, традицій та історії народу. Досліджуючи такий феномен, як фразеологічна картина світу, що є основним носієм культурного досвіду, традицій і звичаїв певної нації, ми намагаємося розкрити розуміння американського життя, характеру та нації в цілому.

Ключові слова: картина світу, мовна картина світу, концептуальна картина світу, фразеологічна картина світу, фразеологічна одиниця (фразеологізм), мова, культура, нація, фразеологічний фонд мови, фразеологізми американського походження.

Постановка наукової проблеми та її значення. Поняття картини світу має досить довгу історію розвитку. Його активно використовують учені не лише в галузі лінгвістики, а майже в усіх

© Савчук К., 2013

науках. Робиться багато спроб дослідити картину світу, щоб зрозуміти, чи є вона універсальною та єдиною для кожної людини. Цю проблематику досліджували такі науковці, як Ю. Д. Апресян, В. І. Карасік, Ю. Н. Караулов, Є. С. Кубрякова, В. І. Постовалова, Б. А. Серебренников та ін. Відображенням картини світу в мові стала мовна картина світу, під якою розуміють виражену за допомогою різноманітних мовних засобів, системно впорядковану, соціально важливу модель знаків, яка вміщує в собі інформацію про навколишній світ. Її основою є концептуальна картина світу, у формуванні якої беруть участь різноманітні типи мислення, у тому числі й невербальні. Якщо ж ми говоримо про фразеологічну картину світу, то слід зазначити, що вона є порівняно стабільною частиною мовної картини світу. Її ядро складають фразеологічні одиниці, у яких відображається національна культура, традиції та звичаї певного народу. Фразеологізм – це невід’ємний складник будь-якої мови. Багато вчених досліджували його функції (А. В. Кунін, В. В. Виноградов, Н. Н. Амосова), значення (А. В. Кунін, В. А. Лебединська, С. Георгієва, Д. Г. Мальцева), структуру (А. В. Кунін, Н. Н. Амосова, В. В. Виноградов), етимологію (Ш. Баллі, А. В. Кунін, К. Т. Баранцев). На нашу думку фразеологізми є найціннішою основою для дослідження мови та культури будь-якої нації, оскільки фразеологічні одиниці відображають у своїй семантиці тривалий процес розвитку культури народу, фіксують і передають від покоління до покоління культурні настанови. Підтримуючи погляд В. Н. Телія, ми також вважаємо, що фразеологічний склад мови – це «дзеркало, у якому лінгвокультурна спільнота ідентифікує своє національне самопізнання» [4, с. 73]. Упевнені, що вивчення фразеологічної картини світу американської нації крізь призму американських фразеологічних одиниць є перспективним напрямом лінгвістичного дослідження, що дасть змогу краще зрозуміти представників різних культур, забезпечить адекватне порозуміння між народами та сприятиме їх взаємному духовному збагаченню.

Мета дослідження – описати справжню Америку й американців за допомогою фразеологічного фонду американського варіанта англійської мови, оскільки фразеологічний фонд будь-якої мови містить у собі закодовану й основну інформацію про певну націю, і моральні, і духовні цінності народу. В усіх є особисті уявлення про США незалежно від того, чіткі вони чи ні. Усі завжди намагаються підігнати Америку під власні уявлення і розчаровуються в довідкових джерелах, коли цього не знаходять. Саме тому наше **завдання** – детально описати феномен американської фразеологічної картини світу за допомогою американських фразеологічних одиниць, щоб з їх допомогою виокремити вигадку від реальності й описати і показати США такими, як вони є насправді з усіма плюсами та мінусами, оскільки саме фразеологічні одиниці фіксують і передають від покоління до покоління культуру, традиції й основні цінності нації.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Усі ми знаємо і відчуваємо, що Америка, її мрії та обіцянки, міфи, легенди та сподівання – це щось особливе, оскільки про США говорять, як ні про жодну країну. Будь-яка людина, котра народилась у II пол. XX ст. і використовувала всі сучасні засоби інформації – газети, журнали, книги, кінофільми, радіо, телебачення, відео та різні види реклами, отримувала сотні і навіть тисячі вражень про Америку й тамтешнє життя. Можна вважати, що більшість людей уже побували в США, навіть якщо вони ніколи не ступали на американську землю. Ще до того, як телебачення набуло нечуваного впливу, Джон Стейнбек твердив, що образ Америки й американців, посяяний у думках іноземців, виник здебільшого з американських романів, оповідань і фільмів.

Протягом тривалого часу було популярно описувати типовий американський характер і навіть спосіб життя як одне ціле. Коли це відбувається з більш однорідними націями та народами, то це зазвичай призводить до певних стереотипів, але не становить якоїсь великої проблеми. Коли це стосується США й американців, результати часто є кумедними, оскільки не слід забувати про велику різницю в способах життя, що вирує на теренах країни, та про величезні відмінності всередині держави. Тому сподіватися на певну одноманітність не приходиться. Звісно, у більшості випадків народ набуває певної культурної та політичної однорідності, але подібного не існує в США, оскільки всередині однієї нації існує величезна різноманітність.

Американська нація склалася на основі територіальної цілісності та єдності поглядів, а не на основі етносу. Саме тому стосовно американської нації використовується термін «плавильний котел», який об’єднав в один сплав людей різних рас і національностей із багатьох країн світу, які, у свою чергу, мали позитивний вплив на розвиток США та принесли із собою багато позитивного: ліберальні традиції, бажання ризикувати і пізнавати невідоме незалежно й оптимістично, патріотизм, самокритика сприяли розвиткові культури, освіти і науки, втіленню в життя американської мрії.

Наша мета – окреслити фразеологічну картину світу американської нації. Слід зазначити, що описувати будь-яку фразеологічну картину світу необхідно за допомогою тематико-ідеографічної класифікації фразеологізмів. Тому ми будемо досліджувати та систематизувати фразеологізми американського варіанта англійської мови.

У лінгвістиці вже існують роботи, присвячені розподілу фразеологізмів на тематичні групи, беручи за основу їхні лексичні значення. Наприклад, С. В. Олійник [2] порівнює словниковий склад оцінних фразеологізмів англійської й української мов, згрупував їх у дві групи: «Людина» й «Оточення людини», надав детальний опис усіх концептів, що репрезентують людину. Іншу модель фразеологічної картини світу запропонував Д. В. Ужченко [5]. Вона стосувалась української мови і базувалася на матеріалі діалектних фразеологізмів сходу України. Поділена на три основні групи: «Людина», «Абстрактні відношення» та «Природа». Ми досліджували й існуючі сьогодні класифікаційні схеми: класифікацію антропонімів Б. А. Серебрєннікова [3], семантичну класифікацію В. В. Левицького [1] та ін.

Підсумовуючи огляд вищезгаданих праць, робимо висновок, що всі вони відрізняються одна від одної тільки матеріалом вивчення і не підходять для опису американської картини світу. Тому для досягнення мети нашого дослідження нами була розроблена власна класифікація фразеологічних одиниць американського варіанта англійської мови.

Ми систематизували увесь сучасний фонд американських фразеологічних одиниць (більше 10 000) за тематичними групами та створили власну фразеологічну картину світу сучасного американського світобачення. Фразеологічний корпус досліджуваних одиниць поділили на основні тематичні групи: основні атрибути та характеристика країни (*Uncle Sam (the nickname of the United States of America)*, *Stars and Stripes (the flag of the United States; a symbol of America; America herself)*, *Empire State (the nickname of the state of New York)*, *Aunt Tom (a successful professional or business woman who, due to her success in a masculine profession, doesn't care about the women's liberation movement or the passing of the Equal Rights Amendment to the US Constitution)*, *remember the Alamo or remember Pearl Harbor (this is often heard when one wants to issue a warning in jest, meaning, «Don't forget history; we can climb out of any misery»)*, *English as (she) is spoken (a humorous way to refer to the English language as it is spoken by foreigners or by illiterate natives)*, *melting pot (a country where different nationalities mingle and mix with the result that, in the second generation, most people speak the main language of the country and behave like the majority)*); характеристика країни: соціальний аспект (*brain drain (the loss of the leading intellectuals and researchers of a country due to excessive emigration to other countries where conditions are better)*, *on the take (bribe; corrupt)*, *grease one's palm or grease the palm (to pay a person for something done or given, especially dishonestly; bribe)*, *baby boom (a sudden increase in the birth rate)*); основні характеристики американської нації: *on the level (honest and fair; telling the whole truth)*, *man of few words (a man who doesn't talk much; a man who says only what is needed)*, *look facts in the face (to be practical and realistic)*); культурне збагачення нації (*culture vulture (a person who is an avid cultural sightseer, one who seeks out cultural opportunities ostentatiously, such as going to the opera or seeing every museum in a town visited, and brags about it)*, *high camp (kitsch, or pretentious material in bad taste that is still liked by higher class audiences)*, *middle camp or low camp (refer to theatrical kitsch preferred by middle class and low class audiences)*, *big hand (loud and enthusiastic applause)*, *corn ball (a superficially sentimental movie or musical in which the word love is mentioned too often; a theatrical performance that is trivially sentimental)*, *horse opera (a Western movie in which cowboys and horses play a major part)*); виробництво країни (*can't make bricks without straw (often heard when one sees someone trying to produce something without the proper ingredients, no matter how insignificant they may seem)*, *crank out or whip out (to manufacture things quickly in large numbers)*, *hammer out (to write or produce by hard work)*); їжа як характеристика життя нації (*cluck and grunt (the familiar restaurant dish of ham and eggs; since ham is made of pork (and pigs grunt) and eggs come from hens (which cluck))*, *rabbit food (vegetables; healthy food)*, *junk food (the name given to hamburgers, hot dogs, french fries, and the like available at fast-food restaurants)*); медіа США (*press box (the place or room high in a sports stadium that is for newspaper men and radio and television announcers)*, *put one in the picture (to inform someone of all the facts about a given situation)*, *boob tube (a television set)*, *drop a bombshell (to announce some sensationally good or shockingly bad news)*); навколишнє середовище – основне багатство нації (*call of the wild (the appeal of nature in the raw; the city worker's desire to escape into nature)*, *lay of the land or how the land lies (the natural features of a piece of land, such as hills and valleys)*, *high seas (the open*

ocean, not the waters near the coast); релігія як джерело духовності нації: ***in the lap of the gods or on the knees of the gods*** (*beyond human control; not to be decided by anyone*), ***cloven hoof*** (*a manifestation of evil; the sign of the devil*)); робота як основа нації (***hive of industry*** (*an extremely busy place for work*), ***odd jobs*** (*work that is not steady or regular in nature; small, isolated tasks*), ***main squeeze*** (*the top ranking person in an organization or in a neighborhood; an important person, such as one's boss*), ***moving spirit*** (*the main figure behind a business or an activity; the one who inspires the others*), ***opposite number*** (*a person occupying the same position as someone in a different group, organization, or country*), ***climb the corporate ladder*** (*to get the series of advancements in pay, promotions in rank, and other perks that one has to go through in order to arrive at the top in large business settings*)); професії нації як соціальний показник (***brass hat*** (*a high officer in the army, navy, or air force*), ***head shrinker*** (*a psychoanalyst, also called a shrink*), ***free agent*** (*a professional player who does not have a contract with a team*)); технологічний розвиток США (***pay dirt*** (*a valuable discovery*), ***drum up*** (*to invent*), ***make a better mousetrap and the world will beat a path to your door or build a better mousetrap and the world will beat a path to your door*** (*often heard when one invents an improved version of a commonly used item, comparable in its simplicity to a mousetrap*)); американська мрія (***my home is my castle*** (*one's home is impregnable, a place of safety, privacy and security*), ***home is where the heart is*** (*it matters less where one is physically than whether one feels a sense of belonging*)); громада – опора країни та нації: (***part of the action or piece of the action or piece of the pie*** (*participation in some desirable activity, said when one wants to be included in a situation from which one expects to benefit*)); демократичний Уряд США (***baby kisser*** (*a person campaigning for votes in his quest for elected political office; such persons often kiss little children in public*), ***bleeding-heart liberal*** (*a reasonably well-situated member of the bourgeoisie, who for sentimental reasons of left-leaning political views, always espouses the liberal cause, whether sensibly or not*); ***dark horse*** (*a political candidate little known to the general voting public; a candidate who was not expected to run*)); освіта як показник освіченості нації (***cow college*** (*an agricultural college; a school where farming is studied; a new or rural college not thought to be as good as older or city colleges*), ***higher education*** (*schooling after graduation from high school, especially in a college or university*), ***crack a book*** (*to open a book in order to study*)); економіка як показник фінансової стабільності нації (***bottom out*** (*to reach the lowest point (said chiefly of economic cycles)*), ***have a corner on*** (*to have a monopoly on some product or trade secret*), ***keep up appearances*** (*to maintain an outward show of prosperity in spite of financial problems*), ***coin money or mint money*** (*to make a lot of money quickly; profit heavily; gain big profit*)); спорт як основа здоров'я нації (***end run*** (*a football play in which a back tries to run around one end of the opponent's line*), ***fan the breeze*** (*to swing and miss the ball in baseball*), ***home run*** (*a hit in baseball that allows the batter to run around all the bases and score a run*), ***hole in one*** (*a shot in golf that is hit from the tee and goes right into the cup*), ***on the ropes*** (*against the ropes of a boxing ring and almost not able to stand up*), ***close finish*** (*an exciting race or contest during which it is difficult to tell who will be the winner*), ***close on the heels*** (*only a little way behind the leader in a chase or competition*)); хобі та вільний час нації як основа соціального життя: ***branch out*** (*to add new interests or activities; begin doing other things also*), ***different strokes for different folks*** (*everyone has different interests and tastes and should therefore be treated accordingly*), ***do one's thing or do one's own thing*** (*to be engaged in an unusual activity that strikes others as odd*), ***get into*** (*to have taken something up partly as a hobby, partly as a serious interest of sorts*), ***labor of love*** (*something done for personal pleasure and not pay or profit*), ***knock about or knock around*** (*to travel without a plan; go where you please*), ***last leg*** (*the final stage of a journey*)). Усі основні тематичні групи також поділили на підгрупи.

Отже, ми отримали власну класифікацію фразеологічних одиниць американського походження, спираючись на наповненість певної групи, що допомогло виявити ключові моменти американської нації та описати американську фразеологічну картину світу. Кожен із представлених нами розділів розглядає окремі основні складники американського суспільства. Слід зазначити, що було досить нелегко звести складний і швидко змінювальний характер США й американського життя в одне збалансоване дослідження. Питання «Що таке Америка?» постійно обговорюється протягом більш як 200 років, тому ми приклали максимум зусиль, щоб розкрити розуміння американського життя та характеру.

Висновки. Наше дослідження руйнує встановлені стереотипи про Америку, документально визначає сучасні тенденції та намагається помістити в загальний контекст часто фрагментарну інформацію про США, яку можна знайти в багатьох підручниках і яка надходить через ЗМІ.

Фразеологічна картина світу виступає як сукупність знань про світ та може надавати повну характеристику певної нації чи народу. Слід зауважити, що фразеологічна картина світу є специфічною для кожної окремої мови та має фрагментарний характер, оскільки не кожне явище навколишнього світу відображається в мові у вигляді фразеологічного значення чи фразеологічної одиниці, а саме у фразеологізмах фіксується та зберігається багатовіковий досвід пізнання народу і світу в цілому.

Уважаємо, що наше дослідження привабить не лише людей, які цікавляться лінгвістикою, а й значно ширшу аудиторію. На цьому етапі розвитку міжнародних, економічних, дипломатичних і культурних зв'язків необхідним стає розуміння менталітету народів і його відображення в національних мовах, що забезпечить адекватне порозуміння народів, формування почуття толерантності та поваги до іншої культури.

Перспективи подальшого дослідження. Ми намагались у стислій і доступній формі надати цілісний опис життя американців не лише з позиції Сполучених Штатів як «нації між націями». Наше дослідження може слугувати і підручником, і довідником, який дає основу для подальших лінгвістичних розвідок у різних сферах. Одним із перспективних напрямів, на нашу думку, є порівняльний аналіз функціонування фразеологічних одиниць на матеріалі різних мов.

Джерела та література

1. Левицкий В. В. Статистическое изучение лексической семантики : учеб. пособие / Виктор Васильевич Левицкий. – К. : УМК ВО, 1989. – 155 с.
2. Олійник С. В. Оцінні фразеологічні одиниці в англійській та українській мовах: лінгвокогнітивний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / С. В. Олійник. – Донецьк : Донец. нац. ун-т, 2008. – 22 с.
3. Серебренников Б. А. Как происходит отражение картины мира в языке? / Б. А. Серебренников // Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира. – М. : [б. и.], 1988. – С. 87–107.
4. Телия В. Н. Русская фразеология: семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Н. Телия. – М. : Яз. рус. культуры, 1996. – 288 с.
5. Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови / Д. В. Ужченко, В. Д. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494 с.

Савчук Кристина. Отображення картини мира во фразеології американського варіанта англійського мови. В статті зроблена спроба сформулювати сучасне представлення про США і американців крізь призму фразеологічного фонду американського варіанта англійської мови, оскільки саме фразеологізми є носіями соціально-культурного досвіду певної нації. Ми також робимо спробу описати фразеологічну картину світу, оскільки вважаємо її основним джерелом і носієм культурного і історичного розвитку певної нації, а в даному випадку американської нації, оскільки наш аналіз базується на американських фразеологічних одиницях. В статті представлено повне описання американського суспільства, історії, економіки, політики, засобів масової інформації і культури при допомозі фразеологічного складу мови як головного носія культури, традицій і історії народу. Досліджуючи такий феномен, як фразеологічна картина світу, яка є основним носієм культурного досвіду, традицій і звичаїв певної нації, ми намагаємося розкрити розуміння американського стилю життя, характеру і нації в цілому.

Ключевые слова: картина світу, мовна картина світу, концептуальна картина світу, фразеологічна картина світу, фразеологічна одиниця (фразеологізм), мови, культура, нація, фразеологічний фонд мови, фразеологізми американського походження.

Savchuk Kristina. Representation of the World View Picture in the Phraseology of American Variant of the English Language. In the article we are making an attempt to shape the contemporary idea about United States of America and its people with the help of phraseological units of American variant of the English language, as phraseological units are the describers of social and cultural experience of a certain nation. We also try to provide a description of phraseological world view, as we consider it to be the main resource and describer of cultural and historical development of a certain nation, in our case we talk about American nation because the research is done on the basis of American phraseologisms. In the article we present a detailed description of American society, history, economics, politics, mass media and culture with the help of phraseological fund as the main describer of culture, traditions and history of a certain nation. While researching such a phenomenon as phraseological world view picture, being the main describer of cultural experience, traditions and customs of a certain nation, we are trying to provide an understanding of American lifestyle, character and nation in general.

Key words: world view picture, language world view picture, conceptual world view picture, phraseological world view picture, phraseological unit (phraseologism), language, culture, nation, phraseological language fund, phraseological units of American origin.

Стаття надійшла до редколегії
24.03.2013 р.